

ધોરણ-6 (ગુજરાતી માધ્યમ)માં પ્રવેશ માટે... જવાહર નવોદય વિદ્યાલય પ્રવેશ પરીક્ષાની શ્રેષ્ઠ તૈયારી માટે

અંતિમ પરીક્ષાના પ્રશ્નપત્રો સાથેની તદ્દન નવી આવૃત્તિ

અલંકાર અનન્ય (પ્રેક્ટિસ વર્ક)

લેખક
પૃથ્વીરાજસિંહ પરમાર
(BSc., BEd.-Maths)

નવી આવૃત્તિની વિશેષતાઓ :

- વર્ષ 2012 પરીક્ષા પછીથી આજ દિવસ સુધીના પેપરને આધારે તદ્દન નવા પ્રશ્નોની રચના
- ભાષા વિભાગમાં ફક્ત વિષયો જેવા કે પ્રેરકપ્રસંગ, વાર્તા, વ્યક્તિ વિશેષ, પ્રાણી, પક્ષી, જંતુ, વિજ્ઞાન, ભૂગોળ, અંગ્રેજીનું ગુજરાતી અનુવાદ કર્તેલ પ્રસંગોનો સમાવેશ
- ભાષાના 20% વ્યાકરણ પ્રશ્નો માટે વ્યાકરણના મુદ્દાઓનો સમાવેશ

- A** માનસિક યોગ્યતા કસોટી વિભાગ
B ગણિત વિભાગ **E** પ્રશ્નપત્ર વિભાગ
C ભાષા વિભાગ **F** જવાબ વિભાગ
D વ્યાકરણ વિભાગ

YOU TUBE ચેનલ
સબસ્ક્રાઇબ કરો.

વધારે પ્રેક્ટિસ માટે
ALANKAR EXAM WORLD
એપ્લિકેશન ડાઉનલોડ કરો.

010226

Z-16

અલંકાર પબ્લિકેશન

Contact us.

- 9726437575, 9558047575
- alankarpublication@yahoo.com
- www.alankarpublication.com
- like us : alanka

Alankar
Publication

M.R.P.: ₹330.00

પ્રસ્તાવના

આજના આ જ્ઞાન અને માહિતીના વિસ્ફોટના યુગમાં રોજગારી મેળવવા સ્પર્ધાત્મક વાતાવરણ ઊભું થયું છે. પોતાની યોગ્યતા સિદ્ધ કરવા આવી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં અગ્રિમ સ્થાને રહેવું જરૂરી બન્યું છે. જો કે આ પરીક્ષાઓમાં ઉત્તમ દેખાવ કરવો એ સખત પરિશ્રમ અને આયોજનપૂર્વકની તૈયારી હોય તો જ સરળ છે. ધોરણ-5નાં બાળકો માટેની નવોદય પ્રવેશ પરીક્ષા આવી જ એક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા છે. ભારતનાં પ્રતિભા સંપન્ન બાળકોને કેન્દ્ર સરકારના અર્થે ધોરણ-6 થી 12 ના CBSE અભ્યાસક્રમની તક પૂરી પાડતું એકમ એટલે જવાહર નવોદય વિદ્યાલય. જેમાં જિલ્લાનાં 80 બાળકો જ મેરિટના ધોરણે પસંદ થાય છે !

આ પરીક્ષાના મુખ્ય ત્રણ વિભાગોમાં માનસિક યોગ્યતા કસોટી વિભાગ, અંગગણિત વિભાગ અને ભાષા વિભાગના પ્રશ્નો પૂછાય છે. જેમાં માનસિક યોગ્યતા કસોટી વિભાગને 50%, ગાણિતિક વિભાગને 25% તથા ભાષા વિભાગને 25% ગુણભાર આપવામાં આવેલ છે. આ માટે પૂરતા સંદર્ભ સાહિત્યના અભાવને કારણે તૈયારી કરવામાં બાળકોને મુશ્કેલી પડે છે.

આ પુસ્તકમાં માનસિક યોગ્યતા કસોટીના કુલ 40 ગુણની તૈયારી માટે કુલ દસ વિભાગની 560 જેટલી કસોટીઓ (આકૃતિઓ) આપવામાં આવી છે. વર્ષ 2008થી આ છ વિભાગમાંથી દસ વિભાગ અને વર્ષ 2019થી આ દસેય વિભાગના જુદા જુદા ચાર - ચાર પ્રશ્નો લઈ કુલ 40 પ્રશ્નો પૂછવામાં આવે છે.

ગણિત વિભાગનો આશય બાળકની તર્કશક્તિ, ઝડપ અને ગણનશક્તિની સમૃદ્ધિ તપાસવાનો છે. આ અલંકાર અનન્ય પ્રેક્ટિસ વર્કનો ગણિત વિભાગ, CBSE અભ્યાસક્રમ અનુસાર ધોરણ-5 ના ગણિત પાઠ્યક્રમને ધ્યાને લઈ તૈયાર કરેલ છે. તે મુજબ ગુજરાતના અભ્યાસક્રમ અનુસાર ધોરણ-5 તથા ધોરણ-6, 7નાં અમુક પ્રકરણનો સમાવેશ થાય છે. આ પુસ્તકમાં વધુ મહાવરા માટે વધુમાં વધુ પ્રશ્નો આપવા પ્રયત્ન કર્યો છે. કુલ મળી 1040 પ્રશ્નો આપેલા છે. દરેક પ્રકરણની શરૂઆતમાં ટૂંકી સમજ તથા યાદ રાખવાની જરૂરી માહિતી આપેલી છે. જે સમગ્ર વર્ષ દરમિયાન મહાવરા માટે ઉપયોગી થશે.

ભાષા વિભાગનો આશય બાળકની માતૃભાષામાં સારગ્રહણશક્તિ અને વ્યાકરણની સમૃદ્ધિ તપાસવાનો છે. આ અલંકાર અનન્ય પ્રેક્ટિસ વર્કના ભાષા વિભાગમાં ફકરા (સારગ્રહણ માટે) તથા વ્યાકરણ વિભાગ મહાવરો કરવામાં બાળકોને ખૂબ ઉપયોગી થશે એવી આશા છે. ફકરાના વિભાગમાં કુલ મળી 55 ફકરાનો સંગ્રહ આ પુસ્તકમાં આપેલ છે. અંતે 2023, 2024, 2025 અને 2026ના પ્રશ્નપત્રો પરીક્ષાની અંતિમ તૈયારીમાં ઉપયોગી બનશે એવી સંપૂર્ણ આશા છે. સાથે સાથે OMR શીટનો નમૂનો આપેલો છે.

- પ્રકાશક

વિદ્યાર્થીઓને ઉપયોગી થાય તેવું ગણિત અને તર્ક-સાહિત્યનું સર્જન કરી શકું તેવું ભાથું આપનાર મારા ગણિતના ગુરુજનો તથા ગણિતનો વારસો આપનાર મારા પિતાજીને મારાં વંદન. જરૂરી સંજ્ઞાઓ, આકૃતિઓ વગેરે બાબતમાં અમારી ચીવટ કે ચીકાશને હસતાં મોઢે સહન કરી આ પુસ્તકને સુંદર બનાવવા શ્રમ અને સમય આપનાર સર્વે ટાઈપ સેટર અને કમ્પ્યુટર આર્ટિસ્ટના અમે આભારી છીએ.

- લેખક

અનુક્રમણિકા

	ક્રમ	પંડ	વિભાગ / પ્રકરણ	પા.નં.
[A] માનસિક યોગ્યતા કસોટી	1	1	સમાન આકૃતિઓ	5
	2	2	ક્રમિક આકૃતિઓ	14
	3	3	સંબંધ આકૃતિઓ	22
	4	4	ચોરસ આકૃતિઓ	30
	5	5	અપૂર્ણ આકૃતિઓ	39
	6	6	અયોગ્ય આકૃતિઓ	48
	7	7	દર્પણ/વોટર (જલ) આકૃતિઓ	57
	8	8	પેપર કટિંગ આકૃતિઓ	66
	9	9	ચિત્ર સંયોજન આકૃતિઓ	74
	10	10	છુપાયેલ આકૃતિઓ	83
[B] ગણિત વિભાગ	11	1	સંખ્યાજ્ઞાન - I	93
	12	2	સંખ્યાજ્ઞાન - II	98
	13	3	વિભાજ્યતાની યાવીઓ અને અવયવ	104
	14	4	પ્રાથમિક ક્રિયાઓ	109
	15	5	ગુ.સા.અ. અને લ.સા.અ.	115
	16	6	વ્યાવહારિક અપૂર્ણાંક	120
	17	7	દશાંશ અપૂર્ણાંક	126
	18	8	ગુણોત્તર - પ્રમાણ	131
	19	9	સમય - અંતર અને ઝડપ	137
	20	10	સરાસરી, ઘાતાંક અને વર્ગમૂળ	143
	21	11	શતમાન	148
	22	12	નફો - ખોટ	153
	23	13	સાદું વ્યાજ	159
	24	14	શ્રેણી અને આલેખ	164
	25	15	પરિમિતિ - ક્ષેત્રફળ અને ઘનફળ	171
	26	16	એકમના સંબંધો - ગાણિતિક તર્ક	177
	27	17	અજ્ઞાત સંખ્યાઓ અને સમીકરણ	183
[C]	28	ભાષા વિભાગ	191	
[D]	29	વ્યાકરણ વિભાગ	222	
[E] પ્રશ્નપત્ર	30	વર્ષ 2023નું પ્રશ્નપત્ર	242	
	31	વર્ષ 2024નું પ્રશ્નપત્ર	257	
	32	વર્ષ 2025નું પ્રશ્નપત્ર	272	
	33	વર્ષ 2026નું પ્રશ્નપત્ર	286	
[F] જવાબો	34	માનસિક યોગ્યતા કસોટી વિભાગ	300	
	35	ગણિત વિભાગ	303	
	36	ભાષા વિભાગ	305	
	37	2023 થી 2026 ના પ્રશ્નપત્રોના જવાબો	306	

પારિભાષિક શબ્દો

ગુજરાતી	હિન્દી	English
શોધો	ढूढो	Find
સરવાળો	योग	Addition
બાદબાકી	व्यवकलन	Subtraction
છેદ	हर	Denominator
ઘડિયો	पहाडागुणनतालिका	Multiplication Table
ભૌમિતિક	ज्यामितिय	Geometric
પ્રમાણ	समानुपात	Proportion
ગુણોત્તર	अनुपात	Ratio
સાદું રૂપ	सरलीकरण	Simplify
સરાસરી	औसत	Average
નફો	मुनाफ़, लाभ	Profit, Gain
ખોટ	नुकसान, हानि	Loss
ખરાજાત	अतिरिक्त व्यय	Additional Expense
પડત કિંમત	शुद्ध मूल्य	Net Price (N.P.)
ચોરસ	वर्ग	Square
લંબચોરસ	आयत	Rectangle
જેવું	समतुल्य	Like
લંબાઈ	लम्बाइ	Length
પહોળાઈ	चौड़ाइ	Breadth
આલેખ	आरेख	Graph
ચોરસમીટર	वर्गमीटर	Square meter
ગુરુકોણ	दीर्घ/अधिक कोण	Abtuse Angle
લઘુકોણ	न्यूनकोण	Acute Angle

ગુજરાતી	હિન્દી	English
એકી સંખ્યા	विषम	Odd Number
બેકી સંખ્યા	सम	Even Number
વિભાજ્ય સંખ્યા	संयुक्त	Composite
અવિભાજ્ય સંખ્યા	अभाज्य	Prime
નિઃશેષ ભાગી શકાય	विभाज्य	Divisible
અવયવ	घटक	Factor
અવયવી	गुणज	Multiple
ગુ.સા.અ.	महत्तम समावर्तक	H.C.F.
લ.સા.અ.	लघुतम समावर्तक	L.C.M.
પસંદ કરો	चूनी	Decide
વેચાણ કિંમત	विक्रय मूल्य	Sale Price (S.P.)
અપૂર્ણાંક	भिन्न	Fraction
ઊતરતો ક્રમ	अवरोही क्रम	Descending Order
મૂળ કિંમત	लागत मूल्य	Cost Price
ચડતો ક્રમ	आरोही क्रम	Ascending Order
શુદ્ધ અપૂર્ણાંક	इकाई से क्रम भिन्न	Proper Fra.
લંબઘન	धनाभ	Cuboid
ત્રિકોણ	त्रिभूज	Triangle
દશાંશ અપૂર્ણાંક	दशमलव	Decimal Fra.
ઘનફળ	आयतन	Volume
કાટકોણ	समकोण	Right Angle
પૂરકકોણ	संपूरककोण	Supplementary Angle
કોટિકોણ	पूरककोण	complementary Angle

વિભાગ-A માનસિક યોગ્યતા કસોટી

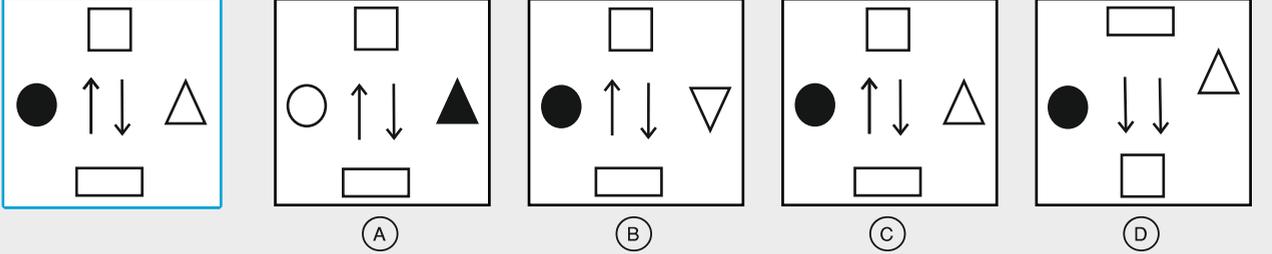
પ્રકરણ-1 : સમાન આકૃતિઓ

SIMILAR FIGURES

સમાન આકૃતિની સમજૂતી :

લીટીની ડાબી બાજુએ કોયડા એટલે કે પ્રશ્નઆકૃતિ હોય છે જ્યારે જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ હોય છે. તેમાંનો એકમાત્ર વિકલ્પ પ્રશ્નઆકૃતિ જેવો જ (સમાન) છે તે શોધવાનો હોય છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

ગાળણપ્રક્રિયા દ્વારા જવાબ શોધવાની રીત જોઈએ તો પ્રશ્ન આકૃતિમાં ચોરસમાં કુલ છ જુદી જુદી નિશાનીઓ છે.

□, □, △, ●, ↑, ↓ છે. તે પૈકી કોઈ એકને પ્રથમ ધ્યાને લઈ તપાસતા જઈએ.

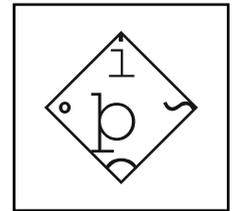
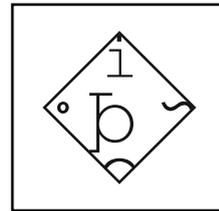
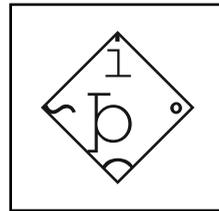
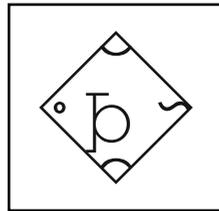
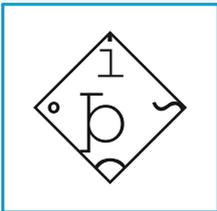
પહેલા તે પૈકીનો □ આકાર લઈએ તો પ્રશ્નમાં તે ઉપરની બાજુ છે. ચારેય જવાબમાં નજર કરતા પ્રથમ ત્રણ વિકલ્પોમાં તે ઉપર છે પણ ચોથા જવાબમાં ત્યાં □ આકાર મૂકેલ છે. માટે ચોથો જવાબ ક્યારેય આવશે નહીં. હવે માત્ર (A), (B), (C) વિકલ્પોમાં જ ઉત્તર છુપાયેલો છે. (ચોથા નંબરના વિકલ્પ પર આંગળી રાખી દેવી એટલે ધ્યાન આપવું નહીં.)

હવે બીજી નિશાની જોઈએ તો ● એ પ્રશ્નમાં ડાબી તરફ છે. હવે વધેલા ત્રણ વિકલ્પો (A), (B), (C)માં જોતાં ત્રણેયમાં ડાબી તરફ છે, પરંતુ પહેલા વિકલ્પમાં તે રંગ વગરનું (પોલું) ○ છે. માટે તે વિકલ્પ ધ્યાનમાં ન લેવો. (પહેલા નંબરના વિકલ્પ પર આંગળી રાખી દેવી એટલે કે છુપાવી દેવો). હવે માત્ર (B) અને (C) વિકલ્પો જ ઉત્તર માટે શક્ય છે.

હવે જમણી બાજુનાં △ ને જોતાં વિકલ્પ (B)માં તે ▽ છે. માટે વિકલ્પ નંબર (C) સાચો ઉત્તર ગણાય. પાંચમી - છઠ્ઠી નિશાની ↑, ↓ તપાસવાની જરૂર પડી નહીં. કારણ કે તે તપાસ્યા વગર ઉત્તર નક્કી થઈ જાય છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ડાબી બાજુએ એક કોયડા આકૃતિ તથા જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવી છે. જે કોયડા આકૃતિને સમાન હોય તે ઉત્તર આકૃતિને પસંદ કરો તથા યોગ્ય ઉત્તર પસંદ કરીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રશ્ન : 01

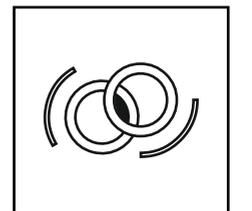
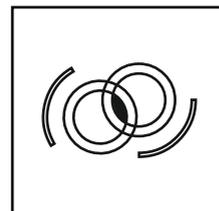
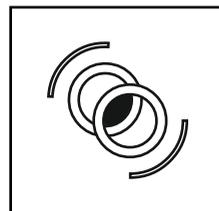
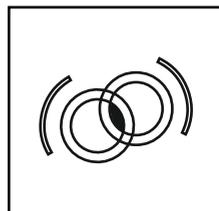
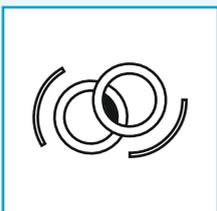
(A)

(B)

(C)

(D)

પ્રશ્ન : 02

(A)

(B)

(C)

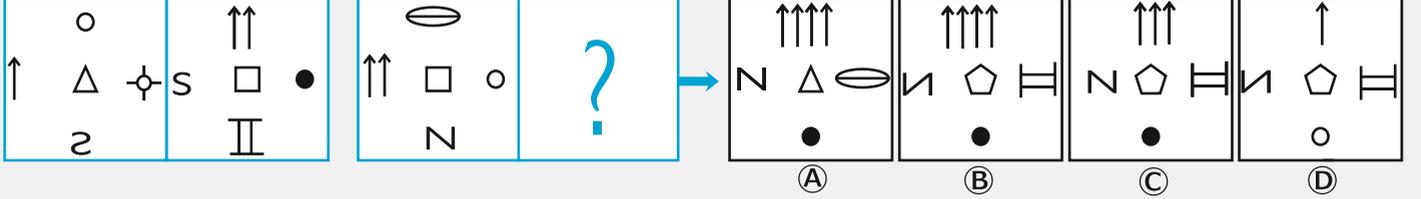
(D)

સંબંધ આકૃતિઓની સમજૂતી :

સંબંધ આકૃતિવાળા પ્રશ્નમાં કોયડા આકૃતિમાં બે જૂથ હોય છે. તેમાં પહેલા જૂથની પ્રથમ બે આકૃતિ વચ્ચે સંબંધ હોય છે તેવો જ સંબંધ ત્રીજી અને ચોથી આકૃતિ વચ્ચે બનાવી પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નવાળી જગ્યાએ કયો વિકલ્પ જવાબ તરીકે આવશે તે નક્કી કરવાનું હોય છે.

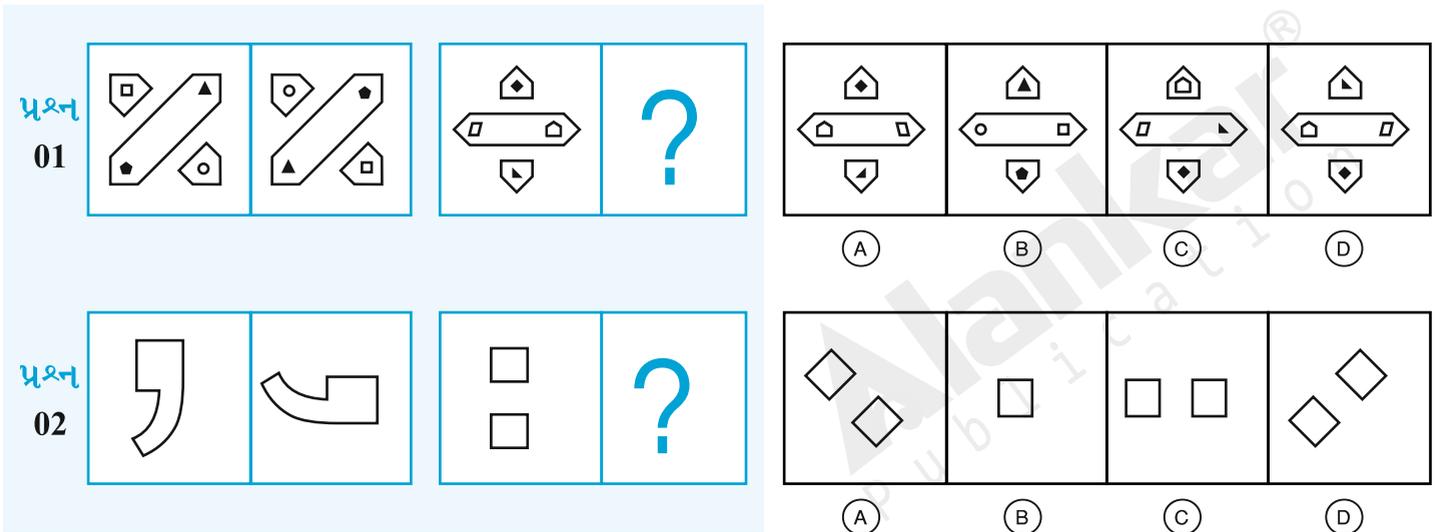
નમૂનાનો પ્રશ્ન :

આ પ્રશ્નના ઉત્તર માટે પણ ક્રમિકની જેવા ફેરફારો હોય છે પણ સળંગ ન જોતા બે - બેના જૂથમાં જ તપાસવા પડે છે. પ્રથમ ભાગમાં \triangle વચ્ચે \square છે તે બીજી આકૃતિમાં \square બંને \square છે. એટલે કે ત્રણમાંથી ચાર ખૂણાવાળો આકાર બને છે. આવો ફેરફાર ત્રીજા ભાગમાંથી ચોથા ભાગમાં કરતા \square માંથી \square બનશે. \square આવા જવાબો (B), (C) અને (D) છે. (A) વિકલ્પ નીકળી જાય છે. હવે પ્રશ્નમાં \uparrow પહેલા ભાગમાં છે. \uparrow જ્યારે બીજા ભાગમાં બે તીર થાય છે. \uparrow એટલે કે એક વધે છે. અથવા બમણાં થાય છે. આવો જ સંબંધ ત્રણ અને ચાર ભાગમાં જોતાં તીર બેમાંથી ત્રણ થશે અથવા બમણાં લેતાં ચાર થશે. જે \uparrow , \uparrow (B) અને (C) વિકલ્પોમાં છે. (D) વિકલ્પ નીકળી ગયો.

હવે કોયડાના પહેલા ભાગમાં S સ્થાન બદલી 3 કલાક આગળ ચાલી T થાય છે. S, T તો ત્રીજા ભાગનો N ત્રણ કલાક આગળ ચાલી N I (પ્રતિબિંબ) થશે. I માટે સાચો ઉત્તર (B) અને (C) માંથી વિકલ્પ (C) નીકળી જાય છે. તેથી સાચો ઉત્તર (B) છે. (આ પ્રશ્નમાં O, ●, ◯, H કે ✦ નિશાની તપાસવાની જરૂર પડતી નથી. તે પહેલાં જ ઉત્તર મળી જાય છે.)

સંબંધ આકૃતિવાળા પ્રશ્નમાં કોયડા આકૃતિમાં બે જૂથ હોય છે. તેમાં પહેલા જૂથની પ્રથમ બે આકૃતિ વચ્ચે સંબંધ હોય છે તેવો જ સંબંધ ત્રીજી અને ચોથી આકૃતિ વચ્ચે બનાવી પ્રશ્નાર્થ ચિહ્નવાળી જગ્યાએ કયો વિકલ્પ જવાબ તરીકે આવશે તે (A), (B), (C) અને (D) માંથી શોધીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ યોગ્ય વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રકરણ : 4 ચોરસ આકૃતિઓ

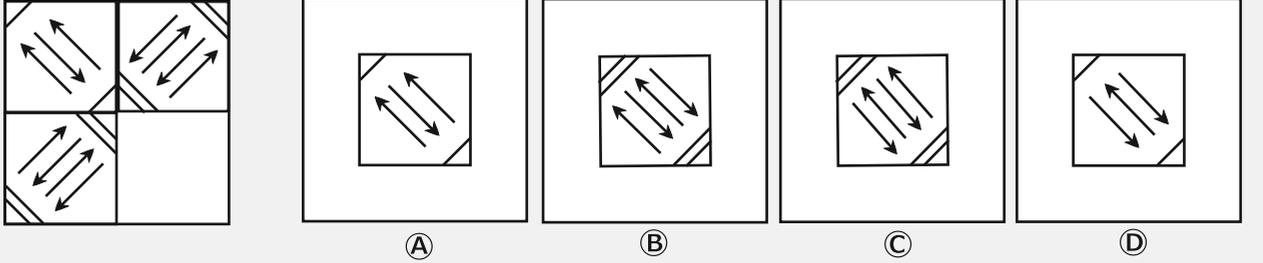
MISSING PART FIGURES

ચોરસ આકૃતિઓની સમજૂતી :

આ પ્રકારના પ્રશ્નોમાં એક આકારના કુલ ચાર ભાગ કરેલા હોય છે. જેમાંના ત્રણ ભાગ પ્રશ્ન આકૃતિમાં દેખાય છે અને ચોથો ભાગ ગુમ (અદૃશ્ય) થયેલ હોય છે. તે જગ્યાએ આપેલા ચાર પૈકી કયા વિકલ્પ મૂકીએ તો તે આકાર પૂર્ણ થાય તે ઉત્તર શોધવાનો હોય છે.

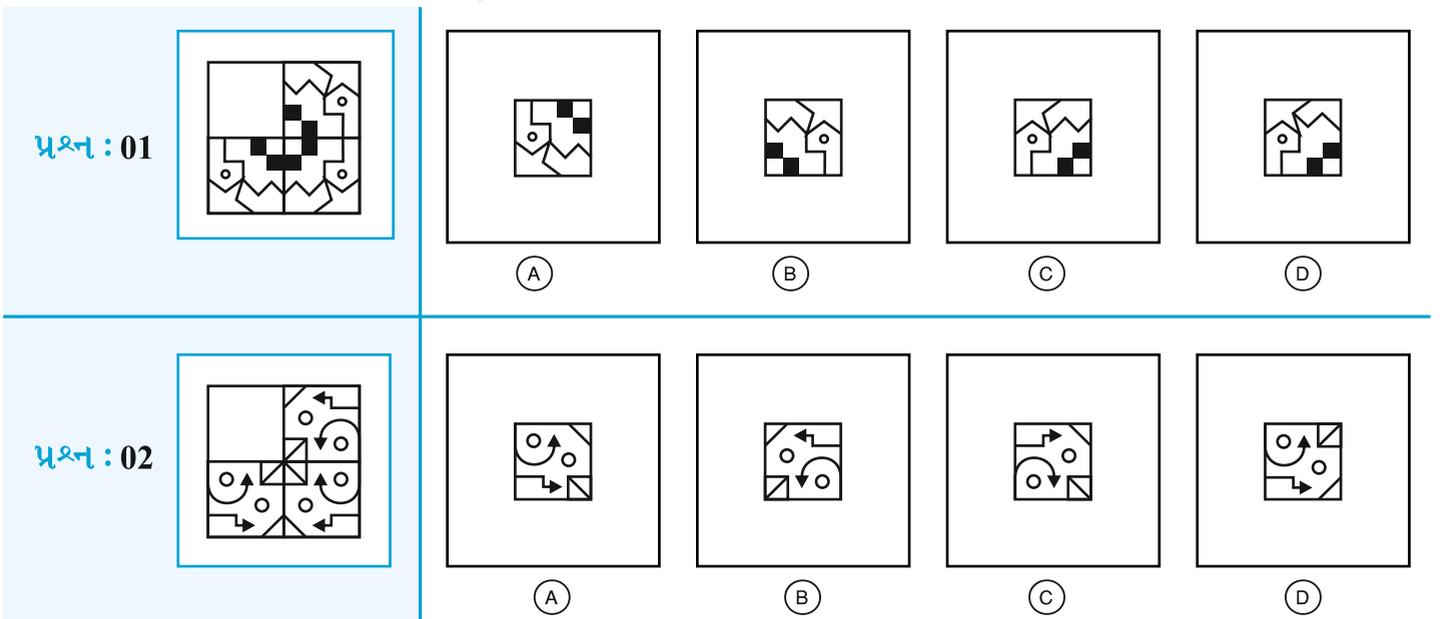
આકારના આ રીતે કરેલા ચાર ટુકડામાં કોઈ બે સમાન હોય, કોઈ બે વચ્ચે સંબંધ હોય તો બાકીના બે વચ્ચે પણ સંબંધ હોય છે. (A), (B), (C) કમિક હોય તો (D) પણ તે જ કમ જાળવે છે. ક્યારેક બધા જ ભાગો અલગ પણ હોય અને રંગોળી જેવો આકાર બનાવે છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

પ્રશ્ન આકૃતિ (D) ભાગ શોધવાનો છે. પ્રશ્નના (A), (B), (C) ભાગ જોતા (B) અને (C) ભાગને સંબંધ છે. (B) તથા (C) ના સરખા છે અને પોતાની દિશા બદલી બને છે. આવો જ ફેરફાર (A) માંથી (D) માં કરવો પડે તો સરખા જ રહેશે. જે વિકલ્પ (A) અને (D) માં છે. વિકલ્પ (B) અને (C) નીકળી જાય છે. હવે ની નિશાની પોતાની દિશા બદલે તો બને. આવો ઉત્તર (D) છે. વિકલ્પ (A) નીકળી જાય છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ડાબી બાજુએ એક કોયડા (સમસ્યા) આકૃતિ આપવામાં આવી છે. આ આકૃતિનો એક ભાગ અદૃશ્ય છે. જમણી બાજુએ આપેલી આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) ઉત્તર આકૃતિઓને જુઓ. તે આકૃતિને શોધો જે વગર દિશા બદલે સમસ્યા આકૃતિના અદૃશ્ય ભાગમાં છે. એ પ્રકારે બંધ બેસે કે જેથી કોયડા આકૃતિનું માળખું સંપૂર્ણ બની જાય છે. યોગ્ય ઉત્તર આકૃતિને પસંદ કરીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રકરણ : 5 અપૂર્ણ આકૃતિઓ COMPLETES THE SQUARE'S OTHER PART

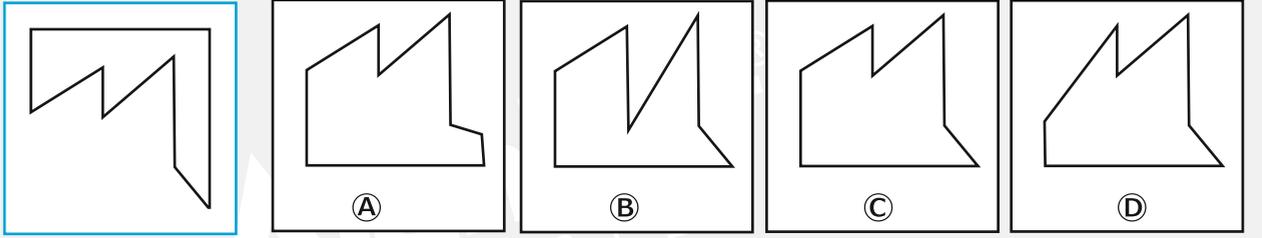
અપૂર્ણ આકૃતિઓની સમજૂતી : આ પ્રકારના વિભાગમાં મોટાભાગે ચોરસના બે ટુકડા અનિયમિત રીતે કાપેલા હોય છે. લીટીની ડાબી બાજુએ પ્રશ્ન આકૃતિ અને જમણી બાજુએ ચાર વિકલ્પ જવાબ આકૃતિ માટે હોય છે.

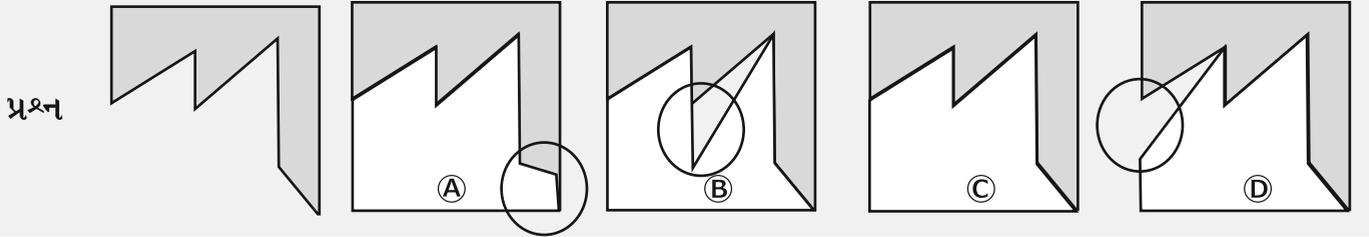
બે મિત્રો જમવા બેઠા હોય પોતાના આખા પાપડના બે-બે ટુકડા કરે છે. ચારેય ટુકડા ભેગા કરી પોતાના બે ટુકડા જોડી આખો પાપડ પૂરો કરવા પ્રયત્ન કરતા પોતપોતાના ટુકડા જ્યારે મળે ત્યારે જ પૂર્ણ પાપડ બનશે. એટલે કે નાના ખાંચાનું યોગ્ય જોડાણ થાય તે જરૂરી છે. આવું જ કંઈ આ વિભાગની આકૃતિનું છે.

આવા પ્રશ્નનો ઉકેલ શોધવા માટે એકાગ્રતા કેળવવાની એક રીત જોઈએ. એક પારદર્શક પ્લાસ્ટિકનો 2"×2" નો ટુકડો લઈ પ્રશ્ન આકૃતિ પર મૂકો. તેના પર તે સ્કેચપેન કે જલપેન વડે તે આકાર દોરો. હવે તે પ્લાસ્ટિકની ઉપરનું ડ્રોઈંગ ભૂંસાય નહીં તેમ વિકલ્પના દરેક આકાર પર ક્રમશઃ મૂકતા જઈએ. જે આકાર પર તે બંધ બેસે તે ઉત્તર બનશે. આવી રીતે 40-50 આકૃતિ ઉકેલ્યા બાદ આકારના નાના-નાના ભાગો ઝીણવટપૂર્વક તપાસવાની, ખાંચાનો અભ્યાસ કરવાની ટેવ પડવાથી આવા પ્રશ્નો પ્લાસ્ટિક કે ડ્રોઈંગ વગર ઉકેલી શકાય છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

અહીં આપેલા નમૂનામાં લીટીની ડાબી બાજુનો આકાર પ્રશ્ન છે તે પ્લાસ્ટિક પર દોરી તેને ક્રમશઃ દરેક વિકલ્પ પર મૂકતાં જઈએ તો નીચેના ચિત્રમાં દેખાશે તેમ વર્તુળ કરેલા ભાગ આગળ આકારો મળતા નથી કે ગેપ રહે છે તે સ્પષ્ટ જોઈ શકાય છે. માત્ર © નંબરનો વિકલ્પ જ યોગ્ય રીતે જોડાય છે. માટે વિકલ્પ © જ સાચો ઉત્તર બને છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ચોરસનો એક ભાગ ડાબી બાજુએ છે અને જમણી બાજુએ આપેલી ચાર આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) માંથી કોઈ એક બીજો ભાગ છે. જમણી બાજુની આકૃતિઓમાંથી તે આકૃતિ શોધી કાઢો જે સંપૂર્ણ ચોરસ બનાવે છે. યોગ્ય ઉત્તર આકૃતિને પસંદ કરીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

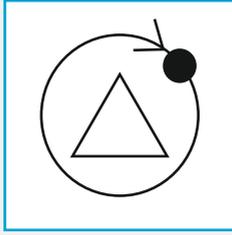
પ્રશ્ન : 01					
પ્રશ્ન : 02					

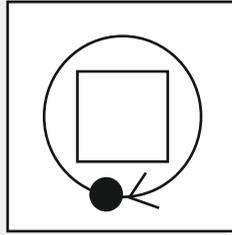
અયોગ્ય આકૃતિઓની સમજૂતી :

આ પ્રકારના વિભાગમાં ચાર આકારો જ પ્રશ્ન કે ઉત્તર સ્વરૂપે હોય છે. જેમાંના ત્રણ આકારોને ચોક્કસ સંબંધ હોય છે. કોઈ ચોક્કસ ક્રમને અનુસરે છે. કોઈ ચોક્કસ સમાનતા છે કે કોઈ ચોક્કસ જૂથના હોય છે. જ્યારે એક આકાર અલગ પડતો હોય છે તે આકાર ઉત્તર બને છે. શાબ્દિક રીતે જોઈએ તો મોર, ચકલી, કબૂતર અને ગાયમાંથી ગાય અલગ પડે છે. કેમ કે તે પ્રાણી છે બાકીનાં બધાં પક્ષીઓ છે.

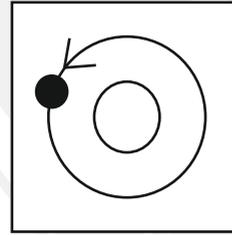
નમૂનાનો પ્રશ્ન

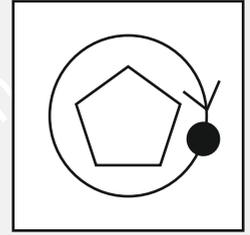
(A)

(B)

(C)

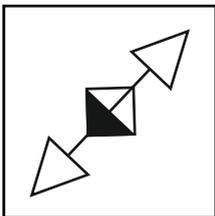

(D)

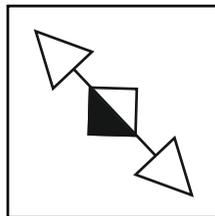
ઉપરના પ્રશ્નમાં વર્તુળ પર ઘૂમતું > (તીર) ઘડિયાળની દિશામાં ત્રણ આકૃતિમાં ઘૂમે છે. (A), (B), અને (D) વિકલ્પોમાં આમ થાય છે. જ્યારે (C) વિકલ્પમાં તે ઘડિયાળની વિરુદ્ધ જાય છે. માટે તે વિકલ્પ બાકીના ત્રણથી અલગ છે. અંદરના આકારો \triangle , \square , \circ , \pentagon તપાસતા તે પૈકી ત્રણ રેખાખંડથી બનેલ છે. \circ જ્યારે રેખાખંડથી બનેલ નથી. આ રીતે પણ (C) વિકલ્પ બાકીનાથી જુદો પડે છે. અંદર બહારના આકાર સરખાવતા ત્રણ વિકલ્પોમાં જુદા જુદા છે જ્યારે (C) માં તે \circ સરખા છે. આ ત્રણેય રીતે વિકલ્પ (C) ઉત્તર બને છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ચાર આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) આપવામાં આવી છે. ચાર આકૃતિઓમાંથી ત્રણ આકૃતિઓ કંઈક અંશે સમાન છે તથા એક આકૃતિ અસમાન છે. અસમાન આકૃતિ પસંદ કરીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

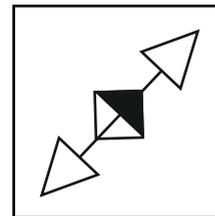
પ્રશ્ન : 01

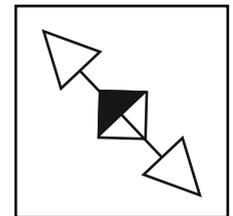
(A)

(B)

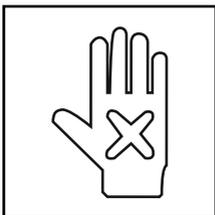

(C)

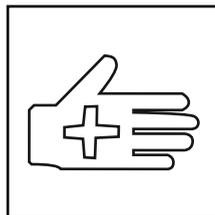

(D)

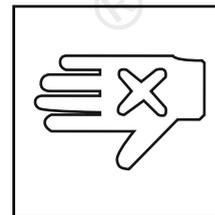
પ્રશ્ન : 02

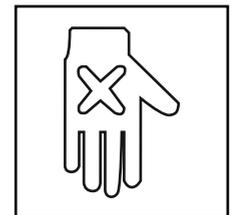
(A)

(B)

(C)

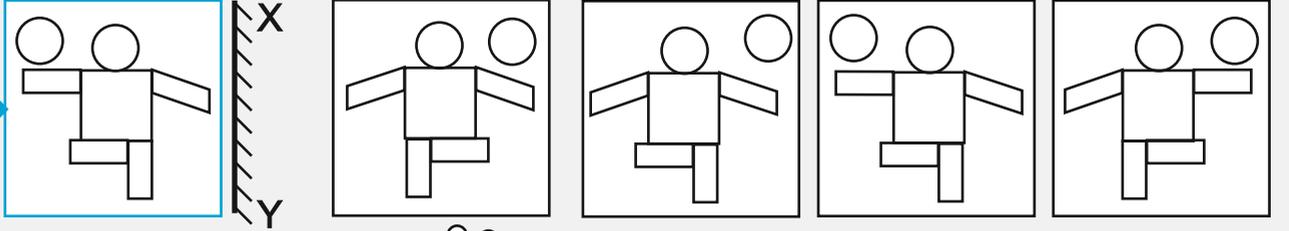
(D)

દર્પણ આકૃતિઓની સમજૂતી :

લીટીની ડાબી બાજુએ કોયડા એટલે કે પ્રશ્ન આકૃતિ હોય છે. જ્યારે જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ હોય છે. લીટીની જગ્યાએ XY સ્થાને દર્પણ એટલે કે અરીસો મૂકેલો છે. ડાબી બાજુની પ્રશ્ન આકૃતિનું અરીસામાં પ્રતિબિંબ કેવું મળે તે નક્કી કરી તેમાંનો એક માત્ર વિકલ્પ શોધવાનો હોય છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

પ્રશ્ન આકૃતિમાં એક ખેલાડીનું ચિત્ર છે. જેમાં જમણો પગ જમીનને સમાંતર અને જમણો હાથ પણ જમીનને સમાંતર અને હાથમાં દડો છે. જ્યારે ડાબો પગ જમીન પર અને ડાબો હાથ જમીન તરફ ઝૂકેલો છે. હવે સમતલ અરીસાના સિદ્ધાંત અનુસાર માત્ર ડાબી જમણી બાજુઓ ઉલટાય છે. એટલે કે ડાબું હોય તે જમણું અને જમણું હોય તે ડાબું બને છે. તે સમજવા નાનકડું ઉદાહરણ જોઈએ તો ↑ નિશાની અરીસામાં જોતા ↑ જ દેખાશે. કેમ કે તેની ડાબી જમણી બાજુઓ સરખી જ છે, પરંતુ → નિશાનીને અરીસામાં જોતા તેની ડાબી બાજુઓ ઉલટાઈ જવાથી ← દેખાશે.

આમ પ્રશ્ન આકૃતિમાંના ખેલાડીના હાથ-પગની દિશા ડાબી જમણી બદલાઈ જવાના કારણે ડાબો પગ અને ડાબો હાથ જમીનને સમાંતર અને હાથમાં દડો દેખાશે. જ્યારે જમણો પગ જમીન પર અને જમણો હાથ જમીન પર ઝૂકેલો દેખાશે. આવું ચિત્ર માત્ર D વિકલ્પ જ ઉત્તર છે. (પ્રથમ નંબરના વિકલ્પમાં પગની સ્થિતિ યોગ્ય છે પણ બંને હાથ જમીન તરફ ઝૂકેલા છે. એટલે તે વિકલ્પ ખોટો છે.)

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ચાર આકૃતિઓ : A, B, C અને D આપવામાં આવી છે. પ્રશ્ન (XY) સ્થાને દર્પણ એટલે કે અરીસો મૂકેલો છે જે કોયડા આકૃતિનું અરીસામાં દેખાતું પ્રતિબિંબ હોય તે ઉત્તર આકૃતિને પસંદ કરીને સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રશ્ન : 01

A B C D

પ્રશ્ન : 02

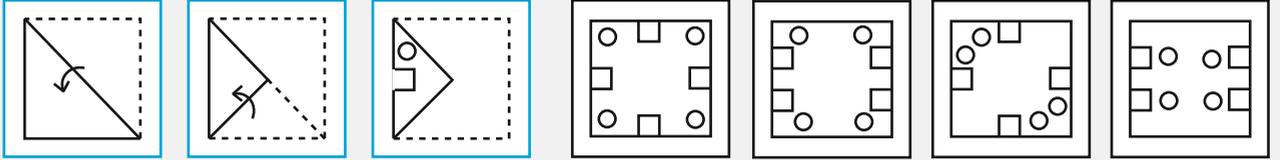
A B C D

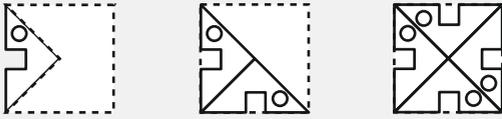
પેપર કટિંગ આકૃતિઓની સમજૂતી :

લીટીની ડાબી બાજુએ કોયડા એટલે કે પ્રશ્ન આકૃતિ હોય છે. જ્યારે જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ હોય છે. લીટીની ડાબી બાજુની પ્રશ્ન આકૃતિમાં તૂટક રેખાવાળા વિભાગને તીરની દિશામાં ફોલ્ડ કરવામાં (ગડી વાળવામાં) આવે છે. ત્રીજા ચિત્રમાં તેમાં પંચ (જુદા જુદા આકારના કાણાં) કરવામાં આવે છે અથવા તો કાતર વડે કાપ મૂકવામાં આવે છે. (કોઈ પ્રશ્નમાં માત્ર ગડીકામ જ હોય છે. કટિંગ કે પંચિંગ હોતું નથી.) ત્યારબાદ ગડી ખોલતાં કેવો આકાર રચાશે તે નક્કી કરી ચારમાંથી એકમાત્ર વિકલ્પ શોધવાનો હોય છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

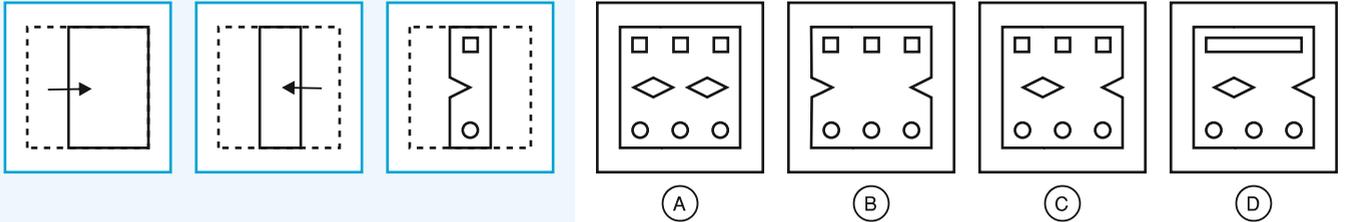
પ્રશ્ન આકૃતિમાં બે ભાગમાં અને માં કાગળને તીરની દિશામાં ગડી વાળવામાં આવે છે. ત્રીજા ભાગ ગોળાકાર જગ્યાએ પંચ કરી કાણું પાડવામાં આવે છે અને માં દેખાય છે. તેમ ડાબી બાજુએ લંબચોરસ કટ કાતર વડે લગાવવામાં આવે છે. હવે આ ગડી વળેલા ભાગને ખોલતાં જઈએ તો આ પ્રમાણે ક્રમશઃ આકાર મળતો જશે.

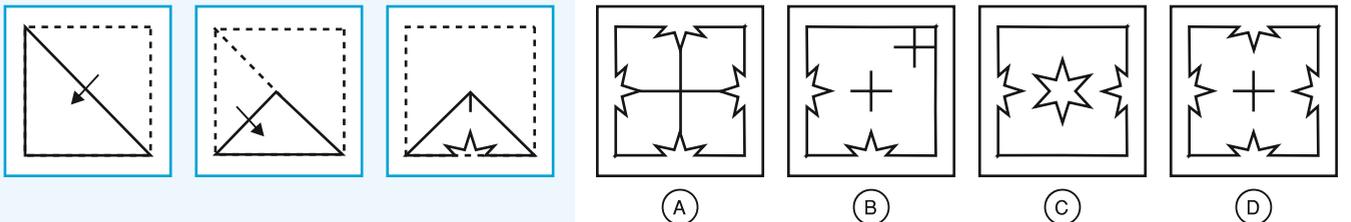
હવે આવું ચિત્ર માત્ર © વિકલ્પમાં છે, તેથી તે જ ઉત્તર છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં કાગળના એક ટુકડાને વાળવામાં આવે છે. જેમકે ડાબી બાજુએ એક સમસ્યા આકૃતિમાં બતાવવામાં આવી છે તથા જમણી બાજુ તરફ ચાર આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) આપેલી છે. કાગળ ખોલ્યા પછી બનેલી આકૃતિને આપેલી ઉત્તર આકૃતિઓમાંથી પસંદ કરો તથા તમારી ઉત્તર સંખ્યા સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રશ્ન 01

પ્રશ્ન 02

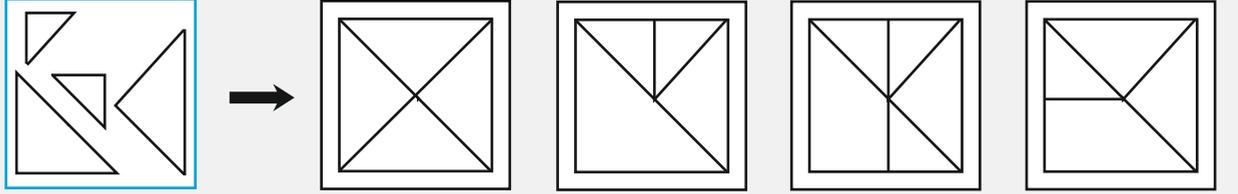

ચિત્ર સંયોજન કે ટુકડા જોડાણ આકૃતિઓની સમજૂતી :

લીટીની ડાબી બાજુએ કોયડા એટલે કે પ્રશ્ન આકૃતિ હોય છે જ્યારે જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિ હોય છે. લીટીની ડાબી બાજુની પ્રશ્ન આકૃતિમાં ચોરસ કે કોઈ અન્ય નિયમિત આકારને ત્રણ-ચાર કે પાંચ ટુકડા સ્વરૂપે આપવામાં આવે છે. આ ટુકડાઓને યોગ્ય રીતે જોડતાં આપેલા ચાર વિકલ્પો પૈકી કેવો આકાર રચાશે તે નક્કી કરી ચારમાંથી એકમાત્ર વિકલ્પ શોધવાનો હોય છે.

નમૂનાનો પ્રશ્ન

પ્રશ્ન આકૃતિમાં ચાર ટુકડા દેખાય છે, જેને નામ A B C D આપતા પ્રશ્ન સમજવો સરળ બનશે.

આ ચારેય ટુકડા જરૂરિયાત મુજબ ધૂમાવી ગોઠવતાં આકાર રચાય છે. આવી ગોઠવણીથી બનતો ચોરસ B વિકલ્પમાં છે, તેથી તે જ ઉત્તર બને છે. બીજી રીતે તપાસતા છ આકારનું ચિત્ર વિકલ્પ B સિવાય બીજા વિકલ્પોમાં નથી. માટે તે જ ઉત્તર બનશે. આ પ્રશ્નમાં ગોળાકારના લંબચોરસના અને ત્રિકોણના ટુકડા જોડવા માટે પણ પૂછી શકાય. આકાર કેવો બનાવવાનો છે તે ઉત્તરના ચાર વિકલ્પો જોતા ખ્યાલ આવી જાય છે.

આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ડાબી બાજુએ એક સમસ્યા આકૃતિ તથા જમણી બાજુ તરફ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ : A, B, C અને D આપેલી છે. આ સમસ્યા આકૃતિમાં કપાયેલા ટુકડાથી બનેલ ઉત્તર આકૃતિઓમાંથી પસંદ કરો તથા એ ઉત્તર સંખ્યા સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રશ્ન
01

A

B

C

D

પ્રશ્ન
02

A

B

C

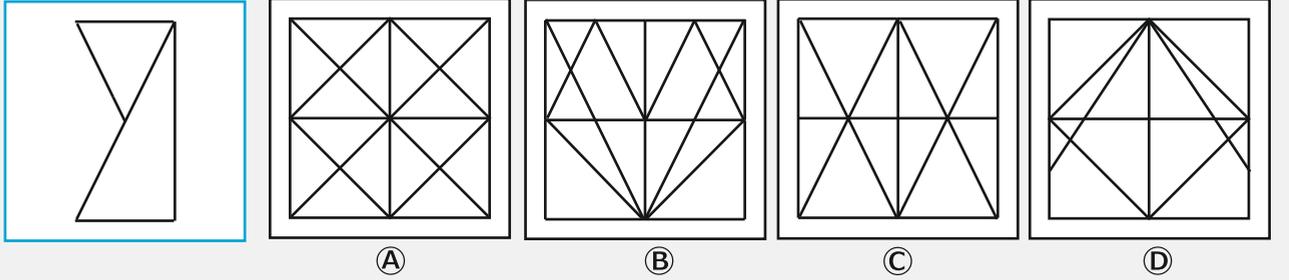
D

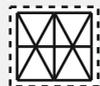
છુપાયેલ આકૃતિઓની સમજૂતી :

ડાબી બાજુએ કોયડા એટલે કે પ્રશ્ન આકૃતિ હોય છે. જ્યારે જમણી બાજુએ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ હોય છે. ડાબી બાજુની પ્રશ્ન આકૃતિને જમણી બાજુના ચાર વિકલ્પો પૈકી એક વિકલ્પમાંથી લેવામાં આવેલ છે. બીજી રીતે કહીએ તો પ્રશ્ન આકૃતિનું ચિત્રાંકન જવાબ આકૃતિઓમાંના કોઈ એક વિકલ્પમાં છુપાયેલ છે તે શોધી કાઢી તે ચારમાંથી એકમાત્ર વિકલ્પ ઉત્તર માટે નક્કી કરવાનો હોય છે.

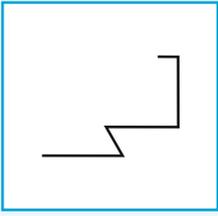
નમૂનાનો પ્રશ્ન

પ્રશ્ન આકૃતિનું ચિત્રાંકન દેખાય છે. જે આપેલા ચાર પૈકી એક વિકલ્પમાં છુપાયેલ છે. તેનો અભ્યાસ કરતાં વિકલ્પ ©માં છુપાયેલ માલૂમ પડે છે. તેની રચના જોતા જવાબ તૂટક લાઈનથી દેખાય તેમ દેખાય છે. આ ચિત્ર વિકલ્પ © સિવાય બીજા વિકલ્પોમાં નથી. માટે તે જ ઉત્તર બનશે.

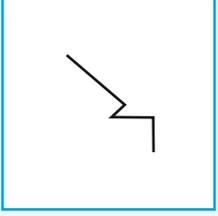
આપેલા સ્વાધ્યાયમાં પ્રશ્નક્રમાંક 1થી 50 સુધીના પ્રશ્નોમાં ડાબી બાજુએ એક સમસ્યા આકૃતિ તથા જમણી બાજુ તરફ ચાર ઉત્તર આકૃતિઓ : (A), (B), (C) અને (D) આપેલી છે. આ સમસ્યા આકૃતિ છુપાયેલ છે તથા તમારો ઉત્તર શોધી સંલગ્ન ઉત્તર પુસ્તિકામાં પ્રત્યેક પ્રશ્નની સામે આપેલ વિકલ્પ ઘૂંટો.

પ્રશ્ન : 01

(A) (B) (C) (D)

પ્રશ્ન : 02

(A) (B) (C) (D)

(To be filled by the Candidate)

अनुक्रमांक Roll No.	मुख्य प्रश्न पुस्तिका Main Test Booklet No.
<input type="text"/>	<input type="text"/>
0 0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 0 0 0
1 1 1 1 1 1 1	1 1 1 1 1 1 1
2 2 2 2 2 2 2	2 2 2 2 2 2 2
3 3 3 3 3 3 3	3 3 3 3 3 3 3
4 4 4 4 4 4 4	4 4 4 4 4 4 4
5 5 5 5 5 5 5	5 5 5 5 5 5 5
6 6 6 6 6 6 6	6 6 6 6 6 6 6
7 7 7 7 7 7 7	7 7 7 7 7 7 7
8 8 8 8 8 8 8	8 8 8 8 8 8 8
9 9 9 9 9 9 9	9 9 9 9 9 9 9

NAME OF CANDIDATE IN CAPITAL LETTERS

FATHER'S NAME IN CAPITAL LETTERS

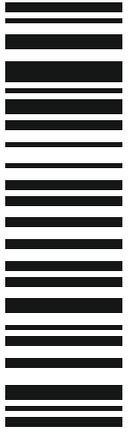
(To be filled by the Invigilator)

State	Distt.	Block	Centre
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
0 0	0 0	0 0	0 0
1 1	1 1	1 1	1 1
2 2	2 2	2 2	2 2
3 3	3 3	3 3	3 3
4 4	4 4	4 4	4 4
5 5	5 5	5 5	5 5
6 6	6 6	6 6	6 6
7 7	7 7	7 7	7 7
8 8	8 8	8 8	8 8
9 9	9 9	9 9	9 9

ANSWERS			
Q.No.	Response	Q.No.	Response
01		21	(A) (B) (C) (D)
02	(A) (B) (C) (D)	22	(A) (B) (C) (D)
03	(A) (B) (C) (D)	23	(A) (B) (C) (D)
04	(A) (B) (C) (D)	24	(A) (B) (C) (D)
05	(A) (B) (C) (D)	25	(A) (B) (C) (D)
06	(A) (B) (C) (D)	26	(A) (B) (C) (D)
07	(A) (B) (C) (D)	27	(A) (B) (C) (D)
08	(A) (B) (C) (D)	28	(A) (B) (C) (D)
09	(A) (B) (C) (D)	29	(A) (B) (C) (D)
10	(A) (B) (C) (D)	30	(A) (B) (C) (D)
11	(A) (B) (C) (D)	31	(A) (B) (C) (D)
12	(A) (B) (C) (D)	32	(A) (B) (C) (D)
13	(A) (B) (C) (D)	33	(A) (B) (C) (D)
14	(A) (B) (C) (D)	34	(A) (B) (C) (D)
15	(A) (B) (C) (D)	35	(A) (B) (C) (D)
16	(A) (B) (C) (D)	36	(A) (B) (C) (D)
17	(A) (B) (C) (D)	37	(A) (B) (C) (D)
18	(A) (B) (C) (D)	38	(A) (B) (C) (D)
19	(A) (B) (C) (D)	39	(A) (B) (C) (D)
20	(A) (B) (C) (D)	40	(A) (B) (C) (D)
		41	(A) (B) (C) (D)
		42	(A) (B) (C) (D)
		43	(A) (B) (C) (D)
		44	(A) (B) (C) (D)
		45	(A) (B) (C) (D)
		46	(A) (B) (C) (D)
		47	(A) (B) (C) (D)
		48	(A) (B) (C) (D)
		49	(A) (B) (C) (D)
		50	(A) (B) (C) (D)
		51	(A) (B) (C) (D)
		52	(A) (B) (C) (D)
		53	(A) (B) (C) (D)
		54	(A) (B) (C) (D)
		55	(A) (B) (C) (D)
		56	(A) (B) (C) (D)
		57	(A) (B) (C) (D)
		58	(A) (B) (C) (D)
		59	(A) (B) (C) (D)
		60	(A) (B) (C) (D)
		61	(A) (B) (C) (D)
		62	(A) (B) (C) (D)
		63	(A) (B) (C) (D)
		64	(A) (B) (C) (D)
		65	(A) (B) (C) (D)
		66	(A) (B) (C) (D)
		67	(A) (B) (C) (D)
		68	(A) (B) (C) (D)
		69	(A) (B) (C) (D)
		70	(A) (B) (C) (D)
		71	(A) (B) (C) (D)
		72	(A) (B) (C) (D)
		73	(A) (B) (C) (D)
		74	(A) (B) (C) (D)
		75	(A) (B) (C) (D)
		76	(A) (B) (C) (D)
		77	(A) (B) (C) (D)
		78	(A) (B) (C) (D)
		79	(A) (B) (C) (D)
		80	(A) (B) (C) (D)

उत्तर पत्रिका नं./Answer Sheet No.

300001

मुख्य पुस्तिका कोड
Main Booklet Code

A

-
- B
- C
- D

उत्तर पत्रिका निरीक्षक को सौंपने से पहले उम्मीदवार को यह जाँच करनी चाहिए कि अनुक्रमांक एवं मुख्य प्रश्न पुस्तिका संख्या सही ढंग से भर दिये गए और चिह्नित कर दिये गये हैं।

Before handing over the OMR Sheet to the Invigilator, the candidate should check that roll number and main test booklet number are filled in and marked correctly.

Signature of Candidate in running hand

Signature of Invigilator

INVIGILATOR TO PUT CENTRE STAMP IN BLUE / BLACK

State Dist. Bclock Centre